Gemeente Amsterdam

Verslag

Aan	Tramorganisaties: [redacted] Gemeente Amsterdam: [redacted]
Afwezig	[redacted] (tramorganisaties)
Vergadering	Dinsdag 28 september 2021 13.00 – 15.00 uur Gemeente Amsterdam, Stadsdeel Zuid
Voorzitter	[redacted], externe procesbegeleider
Verslag	[redacted], gemeente Amsterdam
Onderwerp	Overleg tramorganisaties – Gemeente Amsterdam

---

1. **Opening, mededelingen en introductie** [redacted]

- [redacted] sluit vanaf nu ook aan bij deze overleggen. Hij is al langere tijd betrokken bij de tramorganisaties en heeft zich het laatste jaar met name bezig gehouden met het schrijven van het bedrijfsplan. [redacted] werkte voorheen als [redacted], en is inmiddels met pensioen. [redacted] zal ook een geheimhoudingsverklaring tekenen.
- [redacted], [redacted] voor het project Havenstraatterrein, is vanwege een fietsongeluk tijdelijk afwezig en daarom niet bij deze vergadering aanwezig, zoals wel was aangekondigd.

2. **Vergadering Raadscommissie RO en WOB-verzoek**

- [redacted] en [redacted] hebben elkaar al gesproken over de vergadering van raadscommissie RO. In dat gesprek heeft [redacted] aangeven dat de gemeente het vervelend vindt hoe het is gelopen in de commissie. Dit geeft hij nogmaals aan tijdens deze vergadering. Het was de gemeente wel duidelijk dat de laatste overleggen minder verliepen, maar niet dat de tramorganisaties hier zo tegenaan keken. De gemeente had het op prijs gesteld als dit naar aanleiding van het gesprek met mevrouw [redacted] met hen was gedeeld. De gemeente, inclusief de wethouder, voelde zich hierdoor overvallen.
- [redacted] geeft aan de volgende keer contact op te nemen met [redacted]. De aanwezigen bij het gesprek hebben inhoudelijk niets gezegd tegen mevrouw [redacted], omdat ze dat volgens hen volgens de geheimhoudingsverklaring niet mogen doen. Mevrouw [redacted] heeft contact opgenomen met de tramorganisaties. [redacted] geeft aan dat hij de vorige overleggen niet fijn vond gaan. Dat heeft in de overleggen aangegeven en dat heeft hij ook zo tegen mevrouw [redacted] gezegd.
- De gemeente heeft een aantal dagen geleden een WOB-verzoek ontvangen. Ook dit punt hebben [redacted] en [redacted] al telefonisch met elkaar besproken. De gemeente is blij te horen dat het bestuur hiervan niet op de hoogte was. De gemeente geeft aan dat het afhandelen van

een WOB-verzoek ontzettend veel tijd kost. Daarbij kan dit ook schadelijk zijn voor het proces.

- [redacted] geeft aan dat het bestuur inderdaad niet op de hoogte was van het WOB-verzoek. Ook geeft hij aan dat zij als bestuur leden niet kunnen verbieden dergelijke verzoeken te doen. [redacted] gaat contact opnemen met de heer [redacted] en vragen waarom hij het WOB-verzoek heeft gedaan, en wat het bestuur kan doen om het gevoel van wantrouwen bij hem weg te nemen / hem beter te informeren. Een mogelijke reden is dat de heer [redacted] zich onvoldoende geïnformeerd voelt, en mogelijk daarom het WOB-verzoek heeft ingediend.
- Het bestuur wil graag informatie delen met de leden, ook om dit soort verzoeken te voorkomen en gevoel van wantrouwen weg te nemen. [redacted] vraagt de gemeente of zij aanwezig wil zijn tijdens een bijeenkomst om de leden te informeren. De gemeente is hiertoe zeker bereid. Besloten wordt dit punt later terug te laten komen en dat er samen wordt gekeken naar een manier om de leden te informeren.

3. Vaststellen verslag 16 juli 2021

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Doornemen acties (zie ook verslag van 16 juli 2021)

<u>Tramorganisaties</u>

- Onderbouwing van het benodigd aantal trams om het bedrijfsplan uit te voeren en een tekening van de loods binnen de door de gemeente gegeven contouren.
  De onderbouwing is geleverd op 16 september 2021, een tekening niet. Wordt besproken bij agenda punt 5.
- Stallen van werkwagens: bekijken hoeveel meter spoor er nodig is, en zoeken naar oplossingen buiten het Havenstraatterrein.
  [redacted] *heeft vandaag een voorstel gestuurd. Wordt besproken bij punt 7*
- Voorstel voor de transitiefase, op basis van voorstel gemeente.
  [redacted] *heeft vandaag een voorstel gestuurd. Wordt besproken bij punt 6.*
- Voorstel voor betalen van de (BTW-belaste) huur, comfort aan de gemeente over betalen huurpenningen.
  Eerste aanzet hiervoor is geleverd door [redacted]*. De actie blijft staan.*
- Document / wensenlijstje maken van her te gebruiken straatmeubilair.
  Is nog niet geleverd. Blijft als actie staan.
- Gebruiksovereenkomst Amstelveen sturen.
  Deze actie staat nog open: de overeenkomst moet worden opgevraagd bij de gemeente Amstelveen.

<u>Gemeente</u>

- Advies aan de brandweer vragen over de ruimte tussen de loods en het terrein van het GVB en delen met de tramorganisaties.
  *Actie is ingewonnen. De brandweer geeft zelf geen advies meer, maar er is advies ingewonnen bij de vergunningverlener brandveiligheid van Stadsdeel Zui*d. *Daaruit is gebleken dat er vanuit brandveiligheid geen belemmering is om de ruimte tussen de tramloods en de remise van het*

GVB te versmallen van 8 naar 5 meter. Overbouwen / overkappen van deze ruimte kan vanuit brandveiligheid niet.

- Concept overeenkomst opstellen.
  Er is een concept opgesteld, waar nog een aantal punten (na het overleg vandaag) in moeten worden verwerkt. Het concept volgt uiterlijk 5 oktober.
- Verslag / notitie samenwerking GVB (stallen van trams in Lekstraat, ruimte op stadsnet, opleiden bestuurders), naar aanleiding van gesprek 25 juni 2021.
  De notitie is verstuurd op 24 september. De notitie wordt vastgesteld, met aanvulling van de tramorganisaties dat bij het herzien van de uitvoeringsovereenkomst met het GVB ook de stallingsporen voor de tramorganisaties in de Lekstraat worden opgenomen. De huidige stand van zaken geeft de gemeente en de tramorganisaties nu voldoende comfort. Het onderwerp kan van de lijst met nog openstaande punten. De gemeente ontvangt de overeenkomst graag als deze af is.
- Punt afschakelen stroom.
  Punt wordt besproken bij openstaande punten (agendapunt 7).

5. Grootte en vorm tramloods

- De tramorganisaties hebben twee notities geleverd: een onderbouwing van het benodigd aantal trams om het bedrijfsplan uit te voeren en een notitie over de vorm en grootte van de tramloods.
- De onderbouwing over het benodigd aantal trams is voor de gemeente duidelijk. De gemeente geeft wel aan dat het aantal trams wat nodig blijkt te zijn voor de Boslijn hoger is dan in maart 2019 is aangegeven. Toen waren dat er 14, nu zijn dat er 25/26. De tramorganisaties geven aan dat er een ander bedrijfsplan ligt, met meer ambities.
- Wat betreft de notitie over de grootte en vorm van de tramloods: de gemeente herkent zich niet in het geschetste beeld. Het aantal van 25 trams is, in tegenstelling tot wat in de notitie staat, nooit door de gemeente geaccepteerd.
- De tramorganisaties geven aan 25/26 trams nodig te hebben voor het uitvoeren van het bedrijfsplan. Dit bedrijfsplan willen de tramorganisaties uitvoeren zodat ze op termijn meer huur voor de loods kunnen gaan betalen. De tramorganisaties streven ernaar om op termijn de marktconforme huur te gaan betalen.
- De gemeente heeft gekeken of de loods vergroot kan worden door de steeg te versmallen van 8 naar 5 meter, zoals eerder door de tramorganisaties is voorgesteld. Dit is ook voorgelegd aan de vergunningverlener brandveiligheid van Stadsdeel Zuid. Naar zijn mening is 5 meter ook voldoende om de veiligheid te waarborgen. De gemeente stelt voor om de loods te vergroten, een van de oplossingsrichtingen in de notitie van de tramorganisaties over de grootte en vorm van de tramloods.
- Met het voorstel van de gemeente wordt de loods ongeveer 1400 m2. In de loods kunnen dan 8 sporen worden ingepast met ongeveer 350 meter strekkende spoor. Er is dan plek voor 25 trams. De gemeente denkt dat het beter is de wisselkam buiten te laten, en te combineren met het overgavespoor. Als de wisselkam binnen komt te liggen, past er veel minder spoor in de loods.
- De gemeente benadrukt dat de wethouder en de gemeenteraad hier nog wel mee moeten instemmen. De wethouder heeft in 2019 akkoord gegeven voor een tramloods van 1250m2. Met het nieuwe voorstel wordt de loods 1400m2.

- Doordat de loods groter wordt, zullen de kosten voor onderhoud, beheer en verzekering ook hoger uitvallen. Met een loods van 1250 m2 was een huur van in totaal €60.000 min of meer genoeg om deze kosten voor het Haarlemmermeerstation en de tramloods te dekken. Als de loods groter wordt is dat niet meer het geval. De totale huur moet dan €70.000 bedragen. Daarbij gaat de gemeente uit van prijspeil 2027, de beoogde oplevering van de loods staat nu gepland voor eind 2026.
- De tramorganisaties geven aan blij te zijn met het voorstel van de gemeente. Ook gaan zij akkoord met het verhogen van de huur naar €70.000, die opgevangen kan worden met het bedrijfsplan en de ambities van de tramorganisaties.
- Er worden de volgende (proces)afspraken gemaakt:
    - Er vindt op korte termijn een technisch overleg plaats waar [redacted] aanwezig is. Hier wordt o.a. de wisselkam buiten besproken. De gemeente zal hiervoor een tekening leveren met de nieuwe contouren van de tramloods.
    - De tramorganisaties passen de huurprijs aan in het bedrijfsplan.

6. Transitiefase

- In het overleg op 16 juli 2021 is afgesproken dat de tramorganisaties met een voorstel komen voor de transitiefase, op basis van het voorstel van de gemeente. [redacted] heeft vandaag een voorstel per mail verstuurd. Nog niet iedereen heeft dit voorstel gelezen. De tramorganisaties lichten het voorstel mondeling toe:
- De tramorganisaties geven aan dat het voorstel van de gemeente om tijdelijk spoor aan te leggen net buiten het plangebied acceptabel is als de sporen recht liggen. Er kan anders geen loods over het spoor worden gebouwd. Ook is er een kleine onderhoudsvoorziening nodig. Dit hoeft niet per se met een kuil, maar mag ook een vlakke vloer zijn. Wel is een aansluiting met het stadsnet dan vereist, zodat de reparaties (waar wel een werkkuil voor nodig is) bij het GVB uitgevoerd kunnen worden. De tramorganisaties willen hiervoor het gesprek aan gaan met het GVB. In de nieuwe tramloods worden 25 trams gestald. In deze tijdelijk loods passen ongeveer 12-13 trams, de overige 12-13 trams kunnen gestald worden bij het GVB of in een depot buiten de stad. Als de trams buiten de stad worden gestald, moeten ze na een of twee jaar uitgewisseld worden met de andere trams, om de trams in goede staat te houden. Hiervoor is een goede laad- en losplek nodig.
- Een alternatieve optie is de wisselplaats bij het Jollenpad te overkappen. Dit is een eenvoudigere optie. Er hoeft dan geen tijdelijk spoor te worden aangelegd. Het moet mogelijk zijn daar een werkkuil te realiseren, zodat ook het onderhoud daar kan worden uitgevoerd. Een loods op deze plek zou groot genoeg moeten zijn om alle 25 trams te stallen. Stalling bij het GVB of een depot buiten de stad, onderhoud bij het GVB en een verbinding met het stadsnet zijn dan niet nodig. Vanaf de halte aan het Jollenpad kan er tijdens de transitiefase naar Bovenkerk worden gereden. Het spoor ten noorden van het Jollenpad zal dan niet worden gebruikt. Project Verdi heeft de wens uitgesproken om dit deel van het spoor te gebruiken voor een tijdelijke bouwweg. Dat is dan mogelijk.
- Samenvattend: er zijn drie opties besproken, 1a: Piet Kranenbergpad, met aansluiting met het stadsnet, 1b: Piet Kranenbergpad zonder aansluiting met het stadsnet, 2: overkapping wisselplaats Jollenpad. Het voorstel van de tramorganisaties is helder voor de gemeente om nader te onderzoeken. De gemeente geeft wel vast vooraf aan dat de alternatieve optie in een ander projectgebied ligt, en met de betrokken collega's besproken moet worden.

Wat betreft optie 1: de gemeente is nog bezig om het voorstel technisch verder uit te werken. Er moet nog een inmeting worden gedaan om het hoogteverschil tussen de trambaan en het fietspad te meten. Ook moet we het voorstel nog worden voorgelegd aan de Technische Advies Commissie Hoofdgroenstructuur, omdat een deel van het fietspad in de hoofdgroenstructuur ligt. Dit gebeurt op 13 oktober.

7. Overige openstaande punten

- Amsterdamse versus niet-Amsterdamse trams

  In het bedrijfsplan is aangegeven welke trams in de loods zullen worden gestald. Dit zijn, zo lijkt het, in ieder geval 19 Amsterdamse trams. De brief van 10 september 2021 over het aantal trams is hier wat onduidelijk over. Daarin wordt gesuggereerd dat er veel meer niet-Amsterdams materiaal in de loods wordt gestald. De gemeente wil hier graag duidelijkheid over.

  De tramorganisaties geven aan dat het bedrijfsplan het eindplaatje is, en lichten toe waarom er nog niet-Amsterdamse trams in de nieuwe loods zullen worden gestald. Uiteindelijk willen de tramorganisaties naar een nagenoeg volledige Amsterdamse vloot, op één tram na. Dit heeft tijd nodig, en is afhankelijk van hoe snel Amsterdams materiaal gerestaureerd is. Wanneer er een Amsterdamse tram klaar is, zal er een niet-Amsterdamse tram de vloot verlaten. Er zullen geen niet-Amsterdamse trams aan de collectie worden toegevoegd. Als het goed is, zijn er over 10 jaar (bijna) geen niet-Amsterdamse trams meer.

  In de gemeenteraad is hier ook over gesproken. De raad heeft toen gezegd dat de gemeente bereid is te investeren in Amsterdams cultureel erfgoed, en dat er in de beoogde tramloods alleen plek is voor Amsterdamse trams. De gemeente volgt de argumenten uit de brief van 10 september. De gemeente is bereid te accepteren dat er ook niet-Amsterdams materiaal in de nieuwe loods gestald zal worden, mits deze trams op termijn vervangen worden door Amsterdamse trams.

  De tramorganisaties streven naar op termijn (bijna) alleen Amsterdamse trams. Het restauratieschema in het bedrijfsplan zal concreter moeten worden gemaakt. Er moet duidelijk worden opgenomen hoe de collectie nu is en hoe deze er uit ziet over 10 jaar.

- Opleverniveau tramloods

  Er is wat onduidelijkheid ontstaan over het opleveringsniveau van de tramloods. Die onduidelijkheid is ontstaan doordat in het verslag was opgenomen dat de tramloods casco zou worden opgeleverd. De gemeente licht toe dat casco niet betekent dat de loods kaal wordt opgeleverd. Zoals eerder gecommuniceerd wordt de tramloods gebruiksklaar opgeleverd. Dit houdt o.a. in dat sporen worden aangelegd, en dat verwarming, sanitair en stopcontacten aanwezig zijn. Maar, dit houdt niet in dat er tussenwanden en een vide wordt aangelegd. Er wordt een programma van eisen opgesteld door de gemeente waarin duidelijk staat wat er door de projectontwikkelaar moet worden gebouwd, en wat de tramorganisaties nog zelf moeten doen. Dit programma van eisen vormt een bijlage bij de overeenkomst tussen de gemeente en de tramorganisaties.

- Afschakelen stroom
  In het overleg op 16 juli is afgesproken dat de gemeente dit punt intern zou bespreken. Het voorstel van de gemeente is om dit punt te betrekken in de gebruikersovereenkomst die de gemeente gaat opstellen voor het gehele spoor, en dan te beoordelen of het veiliger is de bovenleiding altijd onder stroom te laten staan, of dat het veiliger is deze af te schakelen buiten het rijseizoen, en zo ja, voor welk deel. De tramorganisaties kunnen zich hier in vinden.

- Stallen van werkwagens
  In het overleg op 16 juli is afgesproken dat de tramorganisaties met een voorstel komen voor het stallen van (5) werkwagens. De tramorganisaties hebben hier vandaag een voorstel voor gemaild. Er zijn verschillende opties bekeken. De optie bij de van Nijenrodeweg heeft de voorkeur van de tramorganisaties. Daar ligt al een zijspoor, er moet dan een extra spoor worden aangelegd.

  De eerder besproken optie bij het Jollenpad voor een tijdelijke loods is ook een optie voor het stallen van werkwagens. Het passeerspoor moet dan een stukje naar het noorden worden verlengd. De tramorganisaties vragen de gemeente inspanning voor de plek; de kosten en aanleg nemen ze voor eigen rekening.

  De gemeente gaat de voorstellen bestuderen, en bespreken met de betreffende collega's . In de transitiefase kunnen de werkwagens ergens anders staan. Het stallen van de werkwagens is pas nodig wanneer de nieuwe loods wordt opgeleverd.

8. Bedrijfsplan

- De gemeente is positief over bedrijfsplan dat de tramorganisaties hebben geleverd. De vragen van de gemeente zijn goed beantwoord. Er volgt wellicht nog een reactie van Gemeentelijk Vastgoed, de toekomstige verhuurder van de tramorganisaties. De gemeente heeft nog een aantal vragen / opmerkingen:
- Huur depot buiten het Havenstraatterrein
  De gemeente blijft er moeite mee hebben dat er zoveel geld wordt uitgegeven aan een depot buiten de stad, omdat de tramorganisaties eerder hebben aangegeven maar beperkt huisvestingslasten kunnen betalen, ondanks dat in het depot veel meer trams worden gestald dan in de nieuwe tramloods. Het is de gemeente in de recente gesprekken bovendien ook duidelijk geworden dat als trams niet rijden, de conditie snel achteruit gaat. Ondanks dat er trams gesaneerd worden, vraagt de gemeente zich af of dat in voldoende mate gebeurt. De tramorganisaties geven aan dat het hier gaat over historische trams, die bewaard moeten worden. Het depot is hard nodig voor het opbouwen van een collectie.
- Investeringen in de loods door tramorganisaties (zoals bovenleiding)
  De loods wordt gebruiksklaar opgeleverd, maar de tramorganisaties zullen hier zelf nog in moeten gaan investeren, zoals het aanleggen van bovenleiding. De kosten hiervoor zijn nog niet opgenomen in de begroting. Deze kosten zullen worden opgevoerd.
- Onderhoudskosten van de Boslijn

De gemeente vraagt of er rekening is gehouden met de onderhoudskosten van de bruggen. De tramorganisaties geven aan dat dit niet hoeft. De bruggen zijn van de gemeente en zij doen dus ook het onderhoud en de vervanging.

- <u>Restauratie, subsidies en kosten</u>
  In het scenario 50% omzet en scenario lijn 20 = 2022 volgen de uitgaven aan restauraties de subsidies, en wordt hier niet op toegelegd vanuit eigen middelen. De subsidies fluctueren. Met hoeveel zekerheid is te stellen dat op deze subsidies gerekend kan worden? De tramorganisaties geven aan er op te vertrouwen dat ze op de subsidies kunnen rekenen.
- Zoals besproken worden er een aantal wijzigingen in het bedrijfsplan doorgevoerd: de huurprijs, de kosten voor de bovenleiding, maar ook het schema / de planning voor de restauraties.

9. Status procedure ontruiming van de gronden

- Het proces rondom de procedure om ontruiming van de gronden te vorderen is tijdens de zomer wat ongelukkig verlopen. [redacted] en [redacted] hebben hierover telefonisch contact gehad. De gemeente heeft er begrip voor dat het lastig is aan de ene kant in de gesprek te zijn, en tegelijkertijd bezig te zijn met een juridische procedure, ondanks dat de zitting nog maanden op zich zal laten wachten.
- De gemeente heeft de procedure daarom enkele maanden on hold gezet. De tramorganisaties vinden dit fijn om te horen.

10. Vervolg: proces om te komen tot een overeenkomst

- [redacted] stelt voor te streven naar een afronding eind oktober en dan de overeenkomst te tekenen. Tot die tijd kunnen er twee trajecten naast elkaar lopen, namelijk:
  - Bespreken van de laatste inhoudelijke punten. Hier zijn nog twee sessies voor nodig;
  - Het bespreken van de overeenkomst.
- Beide partijen spreken zich uit om eind oktober af te ronden.
- De gemeente geeft aan dat het voor de gemeente belangrijk is eind oktober een deal te hebben. Met het project moeten we binnenkort naar de raad. De gemeente geeft verder aan blij te zijn met het overleg, en hoopt dat de tramorganisaties de stappen die vandaag zijn gezet met betrekking tot de grootte van de tramloods ook in het achterhoofd houdt bij volgende overleggen. De gemeente heeft met de tramorganisaties meegedacht om te kijken of de loods vergroot zou kunnen worden. Er moeten nog een aantal andere punten worden uitgewerkt; ook zaken die buiten de invloedssfeer van het project Havenstraatterrein liggen. De gemeente vraagt dan ook of de tramorganisaties de deal in zijn totaliteit kunnen bekijken en inzien dat het geven en nemen in het proces is. De gemeente hoopt dat als er een deal is, de tramorganisaties hier blij mee zullen zijn en dit ook naar buiten zullen uitdragen.
- De tramorganisaties zijn blij dat het gesprek vandaag zo goed is verlopen en zijn ook blij met het voorstel van de gemeente, zien de reactie op de voorstellen voor de nog openstaande punten graag tegemoet. Ook geven de tramorganisaties aan het bijzonder te vinden dat er in deze tijd zoveel geld wordt uitgegeven aan een tramloods. Als er een deal

wordt gesloten zullen de tramorganisaties daar voor gaan staan en dit uitdragen naar buiten.
- Er wordt nog gekeken naar een officieel tekenmoment.

Acties tramorganisaties:
- Tekenen geheimhoudingsverklaring door [redacted].
- Contact opnemen met de heer [redacted] over het WOB-verzoek, voorleggen of hij op een andere manier geïnformeerd kan worden.
- Voorstel voor betalen van de (BTW-belaste) huur, comfort aan de gemeente over betalen huurpenningen;
- Gebruiksovereenkomst Amstelveen ophalen en naar de gemeente sturen;
- Document / wensenlijstje maken van her te gebruiken straatmeubilair;
- Aanvullen bedrijfsplan: aanpassen huur, schema / planning restauraties, investeringen in de tramloods door de tramorganisaties opnemen in de begroting.

Acties gemeente:
- Tekening met contouren van de nieuwe tramloods delen;
- Reactie transitiefase;
- Reactie stallen werkwagens;
- Concept overeenkomst opstellen en delen, met o.a. programma van eisen tramloods
- Eventueel reactie / vragen gemeentelijk vastgoed op bedrijfsplan.

Volgende overleggen
- Technische sessie , week van 4 oktober;
- Bespreken concept overeenkomst, digitaal, op 8 oktober. Het concept uiterlijk 5 oktober verstuurd;
- Twee inhoudelijke sessies: week van 11 oktober en week van 25 oktober;
- Een tekenmoment wordt nog later bepaald.

11. Rondvraag / WVTTK
- Beide partijen geven aan met een positief gevoel het overleg te verlaten.
- Tijdens de volgende vergadering wordt besproken hoe de leden van de RETM geïnformeerd worden.